

Δὲν ἦτο ὅμως ἀχρυσωρυχεῖον» ὁ Νικόλαος, ἦτο δηλ. ἀληθινὸν χρυσωρυχεῖον ἀρετῶν καὶ καλῶν αἰσθημάτων, ἀλλὰ πλούσιος δὲν ἦτο.

Εἶμαι ὅμως εὐτυχῆς μὲ τὸν Νίκο μου, μ' ἀγαπᾷ, τὸν ἀγαπῶ καὶ εἴμεθα ἓνα ἀπὸ τὰ ἴδια εὐτυχισμένα ἀνδρόγυνα.

Τώρα, αὐτὰ σοῦ τὰ ἔγραψα διὰ νὰ προσπαθήσῃς νὰ ὠφεληθῇς, ἀπὸ τὴν πρακτικὴν διδασκαλίαν των, ἃν ὅμως σοῦ φανοῦν, μέσα ἀνέρα-καὶ ταπεινωτικά, πταίεις σύ.

Νομίζεις ὅτι καὶ οἱ ἄνδρες δὲν παίζουν τέτοια παιγνίδια ; *Α... αὐτοί, ἅμα κρυφοδιαλέξουν καμμίαν κυρίαν ἀχρυσωρυχεῖον» ἀμέσως μὲ σπάνιον διὰ τὸ φύλλον των τέχνην, παίζουν τεμάχια κωμωδιῶν καὶ δραμάτων, μὲ τόσην τελειότητα, τόσα ἀνέκδοτα διηγοῦνται μονομαχιῶν καὶ ἐρωτικῶν θριάμβων, ὥστε πολλάκις κατακτῶσιν, μὲ τοιοῦτους ἀκροβολισμούς τὸ πολιορκούμενον ἐπιτελεῖον· ἂν δὲ τὸ φυλάττουν Κέρβεροι δηλ. γονεῖς καὶ λοιποὶ, καταφεύγουν εἰς μέσα βίαια καὶ ἀληθῶς ἀνέρα—ἐκ τῶν ὁποίων ἔν εἶναι καὶ εἰς ἡμᾶς γνωστόν: ἡ ἀπαγωγή.

Ὡστε βλέπεις, ὅτι μακάριοι οἱ ἀπατῶντες ! ἄφισε τὰς γεροντικὰς ιδέας σου καὶ ἄς σὲ παρασύρῃ ἐν φαῖδρὸν ρεῦμα, τὸ ὁποῖον παρασύρει τούτους καὶ τούτους... Λοιπὸν...

Χά, χά, χά, χά, χά, χά.

Φαντάσου ἢ προσπάθησον νὰ φαντασθῇς, τίνος εἰρωνικὸν προσωπικὴ ἀνεκάλυψα πίσω ἀπὸ τὸν ὄμο μου, νὰ διαβάξῃ αὐτὰς τὰς ἐμπιστευτικὰς γραμμὰς... Ὁ Νίκος διάβασε ὅλα τὰ κατορθώματα τῆς Λιλῆς του, ἐκεῖνος τώρα ἐννοεῖ νὰ βάλῃ ὑποσημειώσεις καὶ νὰ προσθέσῃ θαυμαστικά, διαμφισθετοῦντα τὴν αὐθεντικότητα τῆς διηγήσεώς μου. Διὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῶ ἐφίλησα τρεῖς φοραὶς τὰ ματάκια του, καὶ τὸν ἔβαλα νὰ υπογράψῃ αὐτὸ τὸ γράμμα, διὰ νὰ μὴ ὑπάρξῃ κανεὶς, ὁ ὁποῖος νὰ εἴπῃ ὅτι ἐμεγάλωσα τὴν τέχνην μου. Εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὅτι ὁ Νίκος μου τὴν τέχνην μου τὴν ὠνόμασε καλλιτεχνίαν, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραμμῶν αὐτῶν κ' ἐγὼ τὸν ἐτιμώρησα μὲ ἓνα νέον φίλημα.

Σὲ γλυκοφιλῶ ὅχι σὲ γλυκοφιλοῦμεν (ἔτση τὸ θέλει ὁ κύριος Νίκος).

Ἡ Εὐαλλία σου.

ὁ,τι πιστὸν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ

« ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΠΟΝ ΕΠΕΧΩΝ »

Παρά τισιν ἀρχιερατικαῖς ὑπογραφαῖς συγγιλιωδῶν γραμμῶν ἐκδεδομένων κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας ἀπαντᾷ ἡ παράδοξος προσθήκη «Καὶ τὸν τόπον ἐπέχων» οὕτως ἐν ἐπιστολῇ τοῦ Πατριάρχου Ἰωάσαφ ἢ βέλτιον εἰπεῖν ἐν συνοδικῷ γράμματι ἀπολυθέντι τῷ 1561 εἰς Ἰωάννην Δουκᾶ τῆς Μοσχολίας καὶ μητροπολίτης Εὐρίπου ὑπογράφει «ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Εὐρίπου Ἰωάσαφ καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ Κυζίκου» (Βυζαντινορωσικὰ Ἀνάλεκτα). Ἐν γράμματι ἀπολυθέντι

ὡπὸ Φιλοθέου Πατριάρχου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Λαρίσσης φέρονται ἐπὶ λέξεως τάδε. α Φιλόθεος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. . . γράφων παρακελεύεται ὡς ἂν πᾶσαι αἱ ὑπὸ τὴν ἀγιοπάτην τῆς Λαρίσσης μητρόπολιν ἐπισκοπαί, ἡ Δημητριάς, ἡ Φάρσαλος, ἡ Θαυμακός, τὸ Ζητούριον, ἡ Ἐξερ, τὸ Λοιδωρίκιον, ἡ Ἐρίκη κτλ. ὧσιν ἄπασαι ὑποτεταγμέναι τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ (τῆς Λαρίσσης) καθὼς καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἦσαν. Τούτου γοῦν χάριν ἀπολέλυται καὶ τὸ παρὸν συγγλυιδες γράμμα τῆς ἡμῶν μετριότητος τῷ ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Λαρίσσης ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ δευτέρως Θεσσαλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντι τοῦ Σίδης».

Δὲν δυνάμεθα ἵνα εἰπωμεν ὅτι ἡ προσθήκη αὕτη προϋποτίθει τὴν προαγωγὴν ἢ ἀνώψωσιν ἐξαρχίας τινος εἰς ἀρχιεπισκοπὴν ἢ μητρόπολιν σχολάσασαν καὶ ἤδη παλιννοσούμενην. Ἄλλ' οὔτε ὁρθὸν καθορῶ ὅπως συσχετίσωμεν τὴν ὑπὸ ἐξέτασιν προσθήκην μετὰ τοῦ σπουδαίου θέματος· πότε καὶ πῶς συνεχωνεύθησαν παλαιαὶ μητροπόλεις πρὸς ἀπαρτισμὸν μιᾶς μητροπόλεως. Οἱ τίτλοι Καισαρείας, Ἐφέσου, Ἡρακλείας κτλ. εἶναι ἑλληπτικοὶ τῆς λέξεως Ἅγιος ἢ ἐπίσκοπος, ὡσεὶ ἐλέγομεν ὁ ἅγιος τῆς Καισαρείας, ὁ ἅγιος τῆς Ἐφέσου, ὁ ἅγιος τῆς Ἡρακλείας καὶ οὕτω καθέξῃς περὶ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν· ἐξ ἐτέρου πρόδηλον ὑπάρχει, ὅτι ἡ συγχώνευσίς κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν γλῶσσαν προϋποθέτει παντελεῖ κατάργησιν τῆς ἐπισκοπικῆς δικαιοδοσίας τῆς συγχωνευομένης πατριαρχίας ὑπὲρ τοῦ Μητροπολίτου τῆς συγχωνεύσεως, διὸ φέρει οὗτος τὸν κατάλληλον τίτλον· οὕτω λ. χ. ὁ Δράμας συγχωνεύσας ἐν τῇ μητροπολιτικῇ πατριαρχίᾳ τοῦ τὴν προηγουμένως διαλάμψασαν μητρόπολιν Φιλίππων τιτλοφορεῖται Δράμας καὶ Φιλίππων (δηλ. ὁ Ἅγιος τῆς Δράμας καὶ τῶν Φιλίππων), τῶν ἐπαρχιῶν τούτων ὡς μιᾶς θεωρουμένων. Ταυτό συμβαίνει καὶ περὶ τοῦ Ἡρακλείας τιτλοφορουμένου Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὡς ἐπίσης καὶ περὶ τῶν λοιπῶν, καίτοι ἐξ ἐτέρου βλέπομεν ὅτι ὁ ὅρος οὗτος δὲν τηρεῖται ἀκριβῶς πάντοτε ὡς παρατηροῦμεν περὶ τοῦ Ἐφέσου. Ἄλλ' ἡ ὑπὸ μελέτην προσθήκη ἐνυπονοεῖ τι ὅλως διάφορον ὡς κατωτέρω δηλοῦται. Συνεχωνεύοντο δὲ συνήθως ἐπαρχίαι πενόμεναι καὶ μὴ δυνάμεναι ἵνα διατηρῶσιν ἴδιον μητροπολίτην ἢ ἐπίσκοπον· ἐνίοτε προσηρτῶντο κατ' ἐπίδοσιν χωρὶα τιὰ ἡ ὁλόκληρον τμήμα εἰς ἐπαρχίαν πενομένην πρὸς συντήρησιν τοῦ ἐπισκόπου αὐτῆς. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ἡ συγχώνευσίς ἐνίοτε εἶχεν ἐλαττήριον τὴν ἔνοχον φιλοδοξίαν καὶ φιλαρπαγὴν· ἐν συγκρίσει δὲ πρὸς τὸν τρόπον καὶ τὸ εἶδος τῆς συγχωνεύσεως ἐξεταζόμενον τὸ διὰ τοῦ τίτλου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων» προσκτώμενον δικαίωμα φαίνεται πάντῃ διάφορον.

Ὁ τίτλος οὗτος δὲν σημαίνει συγχώνευσιν ἢ προσάρτησιν ἀλλὰ σημαίνει εἶδος ἐπιτροπείας ἐχούσης νομικὴν ὑπόστασιν, εἶναι θεσμὸς δημιουργηθεὶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰς ἄλλους χρόνους διὰ λόγους διοικητικῆς τάξεως. Οὕτω ὁ Μητροπολίτης τῆς Καισαρείας φέρ' εἰπεῖν, προνοίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ, ἢ ἐπεὶ τὸν τόπον ἐν συνόδῳ, δηλονότι ἀνελάμβανε τὰ καθήκοντα καὶ τὰς προνομίας ἐπὶ ὠρισμένῳ ἢ ἀπροσδιορίστῳ χρόνῳ, τοῦ μητροπολίτου τῆς Κασανδρείας λ. χ. μὴ ὄντως ἐν ἐνεργείᾳ διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον ὡς ἔνεκα ἀσθενείας ἢ μακροῦς ἀποδημίας ἢ προσωρινῶς ἀντικαθίστα τὸν τελευταῖον τοῦτον μητροπολίτην ἀποβιώσαντα, ἵνα μὴ ἡ ἐπαρχία τοῦ στερηθῇ ποίμενος, ὅτε ἡ ἐκλογὴ τοῦ διαδόχου ᾗν δυσχερὴς καὶ κατ' ἀνάγκην ἀνεβόλλετο ἐπ' ἀόριστον διὰ λόγους ἐνδείας τῆς χρευσούσης ἐπαρχίας, ἢ δι' ἄλλα εὐλογητὰ αἷτια. Σημειωτέον, ὅτι ὁ μητροπολίτης ὁ ἔχων τὴν κηδεμονίαν ἢ ἐπιτροπείαν ἐπαρχίας τινὸς ὑπέγραφεν ὑπὸ τὴν ιδιότητα ταύτην πάντοτε καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἰδιωτικοῖς καὶ ἐπισήμοις ἐγγράφοις· ἐτίθετο δὲ τέμνα εἰς τὴν ιδιότητα ταύτην ὅτε ἡ ἐπαρχία ᾗν ἐξαρχικῶς ἐκυβέρνηα ἀπέντα ποιμενάρχῃν ἴδιον. Ἡ ἰδέα αὕτη ἐπιρρυνῶνται ἐκ τῆς ἱστορίας. Τῆς μητροπόλεως Κυζίκου ἐπιτροπευομένης ἐξαρχικῶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Εὐρίπου, οὗτος ἐν ᾧ τὸ 1561 ὑπέγραφεν ἔνατος

ἐν ἐπισήμῳ γράμματι τῆς ἐπαρχίας ὡς ἐξῆς· ἀό ταπεινός μητροπολίτης Εὐρίπου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Κυζίκου» ἐν ἐτέρῳ γράμματι ἐκδοθέντι τῷ 1590 ἐπὶ Ἰερμίου, ὑπογράφει ἐβδομηκοστὸς ἐβδομος οὕτω ἀό Εὐρίπου (Λαυρέντιος) δηλονότι ἄνευ τῆς δηλώσεως ἐτέρας ιδιότητος. Τρίτος δὲ φαίνεται ὑπογράφων ὁ Κυζίκου Ἀχιλλεῖος, ὅπερ δηλοῖ ὅτι ἡ τελευταία αὕτη ἐπαρχία ἀπηλλαγμένη τῆς ἐπιτροπείας τοῦ Εὐρίπου σχοῦσα ἴδιον ποιμενάρχην· ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπονομὴν τοῦ ἀνωτέρου τίτλου εἰς τὸν Οὐγγροβλαχίας τιμῆς χάριν τιτλοφορούμενον ἀκαὶ τὸν τόπον ἐπέχοντα» Καيسαρείας Καπαδοκίας» τοῦτο θεωρητέον ὡς ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν.

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενος φρονῶ ὅτι ἡ τοποτηρητεία τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἐν περιπτώσει χειρίδας ὡς μέχρι τοῦ νῦν γίνεται, εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πιστὴ ἀπεικόνισις τοῦ εἶδους ἐκείνου τῆς ἐπιτροπείας, ὅπερ δηλοῖ συνεκδοχικῶς ὁ τίτλος «Καὶ τὸν τόπον ἐπέχων».

Ἡλίας Ἀλεξανδρίδης.

SCHILLER (*)

ΤΙ ΕΣΤΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΙΝΑ ΣΚΟΠΟΝ ΣΠΟΥΔΑΖΕΤΑΙ

(Ἀκαδημαϊκὸς εἰσηγήσεως λόγος (1).)

Λίαν τερπνὴ καὶ τιμικὴ μοῖ εἶναι ἡ ἐντολή, ἀξιότιμοι Κύριοι, ἵνα περιέλθω μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ μέλλοντι πεδίον, ὅπερ παρέχει τῷ σκεπτικῷ παρατηρητῇ τοσαῦτα ἀντικείμενα διδασκαλίας, τῷ δρῶντι κοσμοπολίτῃ τοσαῦτα λαμπρὰ παραδείγματα πρὸς μίμῃσιν, τῷ φιλοσόφῳ τοσοῦτον σπουδαίας ἀποκαλύψεις καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ ἄνευ διακρίσεως τοσοῦτον πλουσίας πηγὰς τῆς εὐγενεστεράς ἡδονῆς — τὸ μέγα καὶ εὐρὺ πεδίον τῆς Παγκοσμίου Ἱστορίας. Ἡ ὄψις τοσοῦτων νεαρῶν ἀνδρῶν, οὓς εὐγενὴς ἔφεσις τοῦ εἰδέναι περὶ ἐμὲ συνέλεξε καὶ ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἤδη δραστήριοι εὐφυεῖς νέες διὰ τὴν ἐπερχομένην γενεὰν ἀκμάζουσι, καθιστῶσι τὸ καθήκον μου εὐχάριστον καὶ τερπνόν, οὐχ' ἥττον ὅμως ἀφίησί μοι νὰ αἰσθανθῶ καὶ τὴν αὐστηρότητα καὶ σπουδαιότητα τούτου καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν.

Ὅσῳ μεγαλείτερον τὸ δῶρον, ὅπερ ἔχω ἵνα παράσχω ὑμῖν — καὶ τί μεγαλείτερον τῆς ἀληθείας ἔχει νὰ δώσῃ ἄνθρωπος τῷ ἀνθρώπῳ; — τοσοῦτον μᾶλλον δέον νὰ φροντίσω ὅπως μὴ σμικρυνθῇ ἡ ἀξία αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐμᾶς χειρὸς. Ὅσῳ ζωηρότερον καὶ καθαρώτερον ἀντιλαμβάνεται τὸ πνεῦμα ὑμῶν ἐν τῇ εὐτυχεῖ ταύτῃ ἐποχῇ τῆς δράσεως αὐτοῦ, καὶ ὅσῳ ὀρμητικώτερον τὰ νεαρὰ ἡμῶν αἰσθήματα ἀναφλέγονται, τόσῳ περισσώτερον μοῖ ἐπιβάλλεται νὰ προσέξω τὸν νοῦν ὅπως ὁ ἐνθουσιασμός οὗτος, τὸν ὁποῖον ἡ ἀλήθεια μόνη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διεγείρῃ, μὴ καταναλωθῇ ματαιῶς εἰς ἀπάτην καὶ πλάνην.

Γόνιμον καὶ λίαν εὐρὺ εἶναι τὸ πεδίον τῆς Ἱστορίας· ἐν τῷ κύκλῳ αὐτῆς εὕρηται ὁλόκλη-

(*) Μετάφρασις ἐκ τοῦ πρωτοτύπου γερμανικοῦ.

(1) Διὰ τοῦ λόγου τούτου κατήρξατο ὁ διασημώτατος ἀνὴρ τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ διαλέξεων ἐν Ἰένῃ. Ἐδημοσιεύθη δ' οὗτος τὸ πρῶτον ἐν τῷ Γερμανικῷ Ἐρμῇ (Deutscher Merkur) κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1789.